

Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

27 OCTOBRE 1966

Commission des Affaires européennes (1).

RAPPORT

fait à la Commission des Affaires Européennes par M. L. Radoux, sur les activités de l'Assemblée de l'Union Européenne Occidentale au cours des années 1965-1966 (onzième et douzième sessions) et sur la part prise à celle-ci par la délégation belge.

(Rgt art. 83, n° 5.)

L'Assemblée de l'Union de l'Europe Occidentale en 1965-1966.

MESDAMES, MESSIEURS,

Au cours de la seconde partie de sa dixième session et de la première partie de sa onzième session, l'Assemblée de l'U. E. O. a été amenée à examiner essentiellement les conséquences de trois crises graves sur la situation et sur l'avenir de l'Europe.

Tout d'abord, la crise déclenchée par la rupture des négociations de Bruxelles sur l'élaboration du Marché commun agricole a fait planer des incertitudes sur le sort des Communautés européennes. Dans ces conditions, il était inévitable que les recommandations présentées par la Commission des Affaires Générales subordonnent toute nouvelle initiative au règlement d'une crise qui portait sur le principe communautaire lui-même. Ainsi, le rapport présenté par M. Maurice Edelman, membre travailliste britannique, sur « La Grande-Bretagne, rA., E. L. E. et la C. E. E. » (document de l'Assemblée n° 352 du 14 septembre 1965) devait-il se contenter de recommander la création de « ponts » entre les deux organisations, sans pouvoir aborder la question d'une éventuelle fusion.

(1) Composition de la Commission :

Président: M. Scheyven.

A. Membres: MM. Decker, Dcwulf, Gribomont, Henckens, Lefèvre (Théo), Ott, Scheyven, Tindemans, Yan Mechelen. - MM. Bury, Boel, Cools (Jozef), Cruc ybeckx, Cuvelier, Fayat, Glinne, Pauc (Simon). ~ MM. Corbeau, Herbaque, Kempiautre, Lerouqe, Yan Lidth de Jeude. - M. Van der Elst..

B. - Suppléants: MM. Califée, De Vlies, Remecle, Verhennec, Virix. - MM. Ditschutter, Mnths, Simoncr, Vndc'nhcJt'e, - MM. MergMll, Pleton, N. ~ M. Bab:l'l'n.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

27 OKTOBER 1966

Commissie voor de Europese Zaken (1).

VERSLAG

voor de Commissie voor de Europese Zaken uitgebracht door cie heer L. Radoux over de werkzaamheden cler Assemblée van de West-Europese Unie tijdens de [aren 1965-1966 (elfde en twaalfde zitting) en over het aandeel daarin van de Belgische delegatie.

(Rgt art. 83, :aIS.)

De Assemblée van de West-Europese Unie in 1965-1966.

DAMES EN HEREN,

Tijdens het tweede deel van de tiende zitting en het eerste deel van cie elfde zitting heeft de Assemblée van de W. E. U. zich in hoofdzaak beziggehouden met de gevolgen van drie voor de twestand en de toekomst van Europa ernstige crises.

In de eerste plaats heeft de crisis welke door het afbreken van de onderhandelingen te Brussel betreffende de totstandbrenging van een gemeenschappelijke landbouwmarkt werd veroorzaakt, de toekomst van de Europese gemeenschappen enigszins op losse schroeven gezet. Het was dan ook niet meer dan normaal dat de door de Commissie voor algernerie zaken voorgestelde aanbevelingen ieder nieuw initiatief ondervreescht maakte aan een regeling van die crisis, die het communautaire beginsel zelf in het gedrang bracht. Zo moest de heer Edelman, lid van de Britse Labourpartij, zich in zijn rapport betreffende « Groot-Brittannië e. de E. V. A. en de E. E. G. » (document van de Assemblée n° 352 van 14 september 1965) tevreden stellen met de aanbeveling om een brug te slaan tussen beide organisaties, zonder verder te kunnen ingaan op de kwestie van een eventuele fusie.

(1) Samenstell.riq van de Commissie :

Voorzitter : de heer Scheyven.

A. - Leden : de heren Decker, Dcwulf, Gribomont, Henckens, Lefèvre (Théo), Ott, Scheyven, Tindemans, Van Mechelen, ~ de heren Bary, Boel, Cools (Jozef), Cracybeckx, Cudell, Fayat, Glinne, Pauc (Simon). ~ de heren Corbeau, Herbaque, Kempiautre, Lerouqe, Yan Lidth de Jeude. - de heer Van der Elst..

13. ~ Plaatsvervangers, - cie lieren Califée, De Vlies, Rœovic'e, Verhennec, Virix, - de heren Ditschutter, Mathys, Slnonet, Vondelhove, - de heren Merqum, Picron, N. ~ de heer Bulujlon,

En chargeant M. Michel de Grailly (France, U. N. R.) de préparer un rapport sur « les dimensions de l'Europe », la Commission des Affaires Générales de l'Assemblée avait, sans doute, voulu amener un membre éminent de la majorité française à exprimer ses vues en matière de politique européenne. Ce fut probablement le cas, car elle n'a pu adopter la recommandation proposée par M. de Grailly et elle a chargé M. Georges Bohy (socialiste belge) de le remplacer au pied levé. Les deux rapports proposés en novembre 1965 (document 361 du 15 novembre 1965) et en avril 1966 (document 369 du 26 avril 1966) par ce nouveau rapporteur exprimaient le désir de voir une Europe occidentale solidement intégrée ouvrir plus largement ses portes vers l'Europe orientale et régler, de façon apaisante pour les pays de l'Est européen, le problème allemand.

L'attitude adoptée par le gouvernement français depuis la solution de la crise des Communautés permet d'espérer que ces difficultés appartiennent désormais au passé et que la Commission des Affaires Générales de l'Assemblée sera en mesure d'aborder avec une sérénité plus grande deux des sujets qui resteront, sans doute, sous un titre ou sous un autre, au centre de ses préoccupations: celui des relations avec les pays de l'Europe orientale et celui d'une éventuelle adhésion britannique aux Communautés européennes. Déjà à la session de juin 1966, les remous qu'avait provoqués le rejet du rapport de M. de Grailly par la Commission des Affaires Générales se trouvaient notablement apaisés.

La crise que connaît l'Organisation atlantique depuis mars 1966 n'est pas encore à son terme. Dès novembre 1965, les rapports présentés, tant par la Commission des Affaires Générales (Mn), Stoffels-van Haaften, libérale néerlandaise, sur « L'avenir politique de l'O. T. A. N. » - document 359 du 25 octobre 1965) que par la Commission des Questions de Défense et des Armements (M. Duncan Sandys, conservateur britannique, sm « L'état de la sécurité européenne» et le Général Cadorna, démocrate-chrétien italien, sur « La force mobile de l'O. T. A. N. » - documents 354 et 355 du 25 octobre 1965) laissaient prévoir les difficultés dont la solution allait, au mois de mars, se révéler plus urgente. Tous les rapporteurs devaient constater l'opposition du gouvernement français à tout processus d'intégration militaire dans l'O. T. A. N. et les divergences essentielles qui existaient entre les membres européens de l'Alliance atlantique sur la portée d'une politique commune de défense.

C'est évidemment à la session de juin 1966 que les répercussions de la crise se firent surtout sentir à l'Assemblée de l'O. E. O. Tous les rapports présentés par la Commission des Questions de Défense et des Armements devaient relever les désaccords entre la France et ses alliés, qu'il s'agisse de la création de forces nouvelles (rapport présenté par Lord Jellicoe, Conservateur britannique, sur « Une force commune anti-sous-marin », document 366 du 30 mars 1966), du désarmement (rapport présenté par M. Lucien Radoux, socialiste belge, document 367 du 30 mars 1966) ou de l'analyse sur « l'état de la sécurité européenne» (rapport présenté par M. Duncan Sandys, document 375 du II juin 1966).

Toute fois, et c'est ce fait qui me paraît avoir dominé les débats de la session de juin, il apparut qu'entre la position du gouvernement français et l'attitude assez radicale de certains qui voulaient que l'O. T. A. N. soit réorganisée sans la France, une majorité se dégela! Je tien faveur de solu-

De Commissie voor algemene zaken van de Assemblée had de heer Michel de Grailly (Frankrijk, U. N. R.) gesloten een rapport voor te bereiden betreffende de dimensies van Europa ». Ongetwijfeld lag daarbij de bedoeling voor om een eminent lid van de Franse meerderheid er toe te brengen zijn zienswijze inzake de Europese politiek naar voren te brengen. Dat zulks wel mogelijk het geval was, bleek uit het feit dat die Commissie zich kon verenigen met de door de heer de Grailly voorgestelde aanbeveling en zij olaste dan ook terstond de heer Georges Bohy (België, socialist) hem te vervangen. Beide in november 1965 (document 361 van 15 november 1965) en in april 1966 (document 369 van 26 april 1966) door deze nieuwe rapporteur ingediende rapporten legden de nadruk op de wens om een soort geïntegreerd West-Europees blok tot stand te brengen, dat zijn deuren wijder voor Oost-Europa zou openzetten en het Duitse probleem zou regelen op een voor de Oosteuropese landen bevredigende wijze.

De door de Franse regering sedert de regeling van de crisis der Gemeenschappen aangenomen houding laat verhopen dat die moeilijkheden definitief tot het verleden behoren en dat de Commissie voor algemene zaken van de Assemblée in staat zal zijn met meer sereniteit twee onderwerpen aan te vatten die ongetwijfeld op een of andere manier tot de voornaamste punten van zorg van de Commissie zullen blijven behoren, namelijk de kwestie van de betrekkingen met de landen van Oost-Europa en het vraagstuk van een eventuele toetreding van Groot-Brittannië tot de Europese Gemeenschappen. Reeds tijdens de zitting van juni 1966 was er merkelijk minder deining merkbaar dan tevoren door de verwerping van het rapport de Grailly door de Commissie voor algemene zaken wordt tweewegegebracht.

De crisis die de Atlantische Organisatie sedert 1 maart 1966 doornaat, is nog niet aan haar einde toe. Van november 1965 af lieten de rapporten ingediend door de Commissie voor algemene zaken (Mevr. Stofleit van Haalt, Nederlands liberaal, betreffende « De politieke toekomst van de N. A. V. O. » - document 359) en door de Commissie voor verdediging en bewapening (de heer Duncan Sandys, Brits conservatief, betreffende de « Staat van de Europese veiligheid » en Generaal Cadorna, Italiaans christen-democraat, betreffende de « Mobiele Strijdmacht van de N. A. V. O. » - documenten 354 en 355 van 25 oktober 1965) de moeilijkheden voorzien waarvan de oplossing in de maand maart dringender zou gaan blijken. Alle rapporteurs roosteren constateren dat de Franse regering gekant was tegen elke vorm van militaire integratie in de N. A. V. O. en dat de Europese leden van het Atlantisch bondgenootschap het onder elkaar niet eens waren over de strekking van een gemeenschappelijk defensiebeleid.

Vanzelfsprekend deden de gevolgen van die crisis zich vooral voelen tijdens de zitting van juni 1966 van de Assemblée der W. E. O. Alle door de Commissie voor Verdediging en Bewapening ingediende rapporten brachten aan het licht dat er tussen Frankrijk en zijn bondgenoten eenheid bestond om verschillende punten, als daar zijn het in het leven roepen van nieuwe strijdmachten (rapport ingediend door Lord Jellicoe, Brits conservatief, betreffende « Een gemeenschappelijke anti-onderzeebootstrijdmacht », document 366 van 30 maart 1966), de ontwapening (rapport ingediend door de heer Lucien Radoux, België, socialist, document 367 van 30 maart 1966) en de « staat van de Europese veiligheid » (rapport ingediend door de heer Duncan Sandys, document 375 van II juni 1966).

Desniettemin bleek - en dit feit lijkt mij de debatten van de zitting in juni te hebben beheerst - dat tussen het standpunt van de Franse regering en de vrij radicale houding van sommigen die de N. A. V. O. zouden willen zijn reorganiseren zonder Franse deelneming, een meerder-

lion...; pcrri1cttant (le preserver les liens entre [(1 Tranc et l'Orgalliation at lant ique. Le projet dt' rccommndunon' présente par M. Duncan Si~il(lys fut notamment amendé par l'Assemblée qui rer,:~! te paragraphe demandant que le siège du Conseil de JO. T. A. N. soit transféré e hors de France. Les rccparts de M. E. Schaus (Ilbén luxembourgois, document 374 du 11 juin 1966) et de M. Michaud (M. R. P., France, document 373 du 24 mai 1966), représentés en réponse au rapport annuel du Conseil, demandaient un renforcement de la coopération des Européens en matière de défense et celui présenté par M. de la Vallée Poussin (démocrate chrétien belge, document 368 du 26 avril 1966) cherchait les voies d'une coopération avec les Etats-Unis qui ne mette pas en danger les structures de l'Europe communautaire. Bréf, la vision d'un monde atlantique construit sur deux piliers dont l'un serait une Europe forte et solidement structurée sembla partagée par la majorité et rallier, dans une certaine mesure, les membres de la majorité française.

La troisième crise, moins grave à beaucoup d'égards, fut celle que connut le C. E. C. L. E. S., au printemps 1966, lorsque la Grande-Bretagne menaça de quitter l'organisation européenne de lanceurs d'engins spatiaux. Là encore, les partisans d'une solution européenne aux problèmes spatiaux trouvèrent une large majorité en faveur du rapport présenté par M. van Merkatz (C. D. U. Allemagne, document 371 du 25 mai 1966), qui demandait la poursuite du programme du C. E. C. L. E. S. en attendant la constitution d'une organisation européenne permanente en matière spatiale. On sait que, moyennant tine nouvelle répartition des charges, le gouvernement britannique a accepté depuis lors de poursuivre sa participation au C. E. C. L. E. S. et qu'un projet de fusion des organisations européennes spécialisées dans le domaine spatial est actuellement étudié par les gouvernements, ce qui semble indiquer que l'appel lancé par rassemblée de l'U. E. O. a été entendu.

Les débats de la dixième session et de la première partie de la onzième session de l'Assemblée de l'U. E. O. n'ont pli que confirmer les jugements portes, dès 1963, par M. Moyersoen dans son rapport à votre Commission: «L'Union de l'Europe Occidentale u il toujours soutenu le point de vue que la défense de l'Occident est indivisible» et «l'Europe se trouvera dans une position défavorable aussi longtemps qu'elle ne sera pas unie elle-même. L'Union de l'Europe Occidentale continuera à œuvrer pour l'unification de l'Europe ». Dans les conditions particulièrement difficiles de cette année 1965-1966, malgré les crises que traversaient la construction de l'Europe et la coopération des Européens fi la défense commune de l'Occident, l'Assemblée de l'U. E. O. a affirmé avec autant de fermeté que par le passé que l'unité de la défense de l'Occident passait par l'unification de l'Europe et elle u recherché, non sans résultats parfois, les moyens de surmonter ces crises. Rapportant dans une recommandation présentée par M. Goedhart (socialiste néerlandais, document 376 du 14 juin 1966), en juin 1966, qu'elle était «la seule assemblée internationale officiellement compétente en matière de défense occidentale et qu'elle devrait être entendue chaque fois qu'une modification est apportée au système de défense occidentale», l'Assemblée de l'U. E. O. a demandé au Conseil des Ministres de l'organisation de la tenir informée et de la consulter «sur l'évolution des négociations <>nCiagées dans le cadre de l'O.A. N. ».

hcid oplossingen voor stond waardoor de tussen Frankrijk en de l'Inniscne organisaat goede banden genijwaarl blijven. De door Duncan Sundys voor-Jestelde aanbeveling werd door cie Assemblée grondig gekeurd; deze verwierp o.m. de pilragt, waardoor in F\Taagd werd de zetel van de Raad van de N. A. V. C. buiten Frankrijk te verplaatsen. De rapporten VRN dr. heer E. Schaus (Luxemburgs liberaal, document 374 van 11 juni 1966) en van de heer Michaud (M. R. P., Frankrijk, document 373 van 24 mei 1966), ingediend in antwoord op het jaarvergadering van de Raad, vroegen een versterking van de Europese samenwerkingsophet stuk van de dicensie: het rapport van de heer de la Vallée Poussin (Belgisch Christen-Democraat, document 368 van 26 april 1966) streefde een samenwerking met de Verenigde Straten na, waardoor de structuren van het communautaire Europa niet in het gedrang zouden worden gebracht. Kortom, het vooruitzicht van een Atlantische wereld, gebouwd op twee pijlers, waarvan de ene een sterk en solied gebouwd Europa zou zijn, scheen te worden voorgestaan door de meerderheid en, tot op zekere hoogte, door de leden van de Franse meerderheid.

De derde, in vele opzichten minder ernstige crisis, was die welke de E. L. D. O. in de lente 1966 doormaakte, toen Groot-Brittannië dreigde de Europese organisatie voor het lanceren van ruimtevaart te verlaten. Wel eens verkregen de voorstanders van een Europese oplossing op het gebied van de ruimtevaart een grote meerderheid ten gunste van het door de heer van Merkatz (C. D. U., Duitsland, document 371 van 25 mei 1966) ingediende rapport, waarin wordt gevraagd het E. L. D. O.-programma voort te zetten in afwachting van de stichting van een permanente Europese organisatie op het gebied van de ruimtevaart. Zoals men weet heeft de Britse regering - op grond van een nieuwe verdeling van de lasten - sedertdien aanvaard haar medewerking aan de E. L. D. O. verder te verlenen en bestuderen de Regeringen thans een ontwerp voor de fusie van de Europese organisatie, die gespecialiseerd zijn in ruimtevaartstukken, wat er schijnt op te wijzen dat de door de Assemblée van de W. E. U. gedane oproep beantwoord werd.

De debatten van de tiende zitting en van het eerste deel van de elfde zitting van de Assemblée van de W. E. U. liebben de bevestiging gebracht van de reeds in 1963 door de heer Moyersoen in zijn verslag aan uw Commissie mitgesproken overwegingen, namelijk dat «de West-Europese Unie steeds op het standpunt staat gestaan dat de verdediging van het Westen ondeelbaar is» en dat «Europa in een nadelige positie zal verkeren, zolang het zelf niet verenigd is. De West-Europese Unie zal clerhalve blijven ijveren voor de eenmaking van Europa». In de bijzonder moeilijke omstandigheden van het jaar 1965-1966 en ondanks de crises die de opbouw van Europa en de samenwerking van de Europeanen voor de gemeenschappelijke verdediging van het Westen doormaakten, herhaalt de Assemblée van de W. E. U. met evenvele klem als vroeger bevestigd dat de eenheid van het West-Europese defensiebeleid dient te steunen op de eenmaking van Europa en zij heeft - vaak niet zonder resultaat - de middelen opgespoord om die crises te boven te komen. De Assemblée van de W. E. U. heeft, in een door de heer Goedhart (socialist, Nederland, document 376 van 14 juni 1966) in juni 1966 voorgestelde aanbeveling eraan herinnerd dat «zij de enige internationale assen blieb». Is die of hiel competent is op het gebied van de West-Europese verdediging en dat zij moet worden gehoord telkens als een wijziging wordt aangebracht in het Westelijk defensiesysteem», en zij heeft de Raad van Ministers van de Organisatie gevraagd haar op de hoogte te houden en te raadplegen omtrent de ontwikkeling van de onderhandelingen die in het kader van de N. A. V. O. zijn aangeknoopt ».